

Kopru. — Pop Jerko Gršković: Paljetkovanje po Vjesniku Staroslavenske akademije za god. 1912. Dosadanje publikacije Staroslavenske akademije u Krku. — Ovih publikacija izašlo je do danas 21. a to je za deset godina opstanka uz nikakova gotovo sredstva mnogo. Želim, da se broj članova a time i dohodak društva poveća i proširi mu rad. *Dr. Josip Pazman.*

Gatterer M. S. I.: Weckruf der Zeit. Kriegsansprachen. Innsbruck 1914. Felizian Rauch (L. Pustet). Cijena 80 filira.

Ovo ratno vrijeme, koje je za dušobrižničku službu veoma dragocjeno, treba dobro upotrebiti, da se vladanje ljudi popravi, da oživi vjera, da procvate kršćanski život. Rat je po mnijenju pisca orijaški glas, koji budi pozaspali svijet, da ustane, da se okani opakih djela, djela tmine, i da se lati oružja svijetlosti, da živi pošteno, a ne u pijančevanju i nestoći, ne u svadi, zavisti i lagodnosti, već po primjeru Isusa Krista, kako opominje sv. Pavao u listu Rim. 13, 11.

To je razlog, koji je potakao pisca, da sastavi nekoliko kratkih govora, zgodnih za ovo vrijeme, da mlađa braća dušobrižnici imaju pri ruci gradiva, o čemu da govore narodu. Ne radi se o tom, veli pisac, da se izdadu uzorne propovijedi, satavljene po svim pravilima retorike, već o zgodnim mislima, koje su kadre puk kršćanski uputiti, što da o ovom ratu drži, kako da sudi, česa da se boji, a čemu da se nada, od koga da pomoć očekuje i čime da se tješi. Evo naslova od nekih pišćevih govora:

Gdje ćemo naći sigurnu pomoć i utjehu? — Duh pobjeguje. — Sveti strah. — Svladaj se u piću. — Euharistija izvor snage za Austriju. — Prava i kriva utjeha. — Plemenitost pravoga kršćanina. — Moda i rat. — Svećenstvo i rat. — Zašto padaju nekoji i zašto ulazi žalost u mnogu kuću? — Molitva i milostinja za poginule.

Pisac obećaje izdati i drugi svezak govora. Preporučujemo ovu knjižicu.

Dr. Josip Pazman.

Die Stimme der Heimat. Pod ovim naslovom izdaje Hein-

rich Mohr kratke nedjeljne propovijedi za vojsku — feldpredigt, a štampa ih Herderova nakladna tiskara u Freiburgu. Prodaju se po 25 otisaka za 50 filira.

Razlog ovom poduzeću je taj, što vojni svećenici ne mogu ni iz daleka dospjeti da milijunima vojske pruže potrebitu duhovnu utjehu osobnim dodirom, živom riječi, kao u vrijeme mira. Samo neznatni dio vojske može da pribiva sv. misi i propovijedi. Za to valja na drugi način pomoći i to brzo. Pomenuti pisac počeo je na ovaj način, da napiše kratku, jezgrovitu propovijed za svaku nedjelju, da ju za tim dade otisnuti u stotine tisuća otisaka i porazdijeli vojnicima na fronti. Mera se priznati, da je ovo zgodan način, koji je izabran, da barem donekle nadomjesti katoličkom ratniku pomanjkanje nedjeljne propovijedi, koje nema prilike da sluša, već da ju u svojem jarku čita. Ovakvih propovijedi izašlo je više, a prvi broj je napisan za nedjelju sedamdesetnicu. I naši hrvatski vojnici gramze upravo za bogoljubnim štivom, pa bi se zadužio njima onaj, koji bi i za naše junake u kratko što napisao, dao štampati i razdijeliti među njih. Nešto je već i učinjeno, pa neka se zna, da se i ovo čini u Njemačkoj.

Dr. Josip Pazman.

Asioli Luigi: Manuale di Eloquenza Civile e Sacra. Vol. di pagine VIII+301. Cijena: 3 lire. Kod: Urico Hoepli, Editore u Milano (Italia). 1915.

Ovo najnovije djelo talijanskog pisca Asioli-a ide da nam u kratko protumači i razjasni nauku o govorništvu koli svjetovnom toli crkvenom. Da pravo rećemo, takovih djela u obliku priručnika mi nijesmo dosada imali. Sa zdravim sudom Asioli raspravlja o slijedećim temama. Prvi mu je temat o govorništvu u opće (Dell' eloquenza in generale) i tu nam stavlja zahtjeve intelektualne, moralne i fizične za jednog govornika te način i razdiobu govora sa svim mo-

gućim govornim nakitima, kojima su se služili govornici prvoga reda. U drugom se tematu raspravlja o svjetovnom govorništvu (*Dell' eloquenza civile*) sa raznim vrstama takova govorništva t. j. sudbeno, politično, didaktično i sentimentalno govorništvo. Treći je temat, a za nas i najzanimiviji, o crkvenom govorništvu. Ovdje se pisac posebno bavi sa značenjem, važnosti, vrelima i vrstama crkvenog govorništva. U lijepim je poezijama izneseno o homiliji i propovijedi, o panegiriku, konferenci, o govorima pri smrti i duhovnim vježbama. Iza ovih triju temata auktor pruža životopisni pregled najvećih govornika koji svjetovnih toli crkvenih počam od prvih grčkih govornika. Osim iznesene nauke o govorništvu knjiga je popraćena s uzornim primjerima, koji nam mogu najljepšu sliku dati pri proučavanju i raobljenju svjetovnog i crkvenog govorništva. Veliku korist može knjiga proizvesti kod svakoga zbog izvrsnih primjera. Kako je pisac Talijanac, to se je on osvrnuo i na savremeno talijansko govorništvo, iz kojega vadi najpočetnije primjere.

Rekosmo gore, da je knjiga proiniknuta zdravim sudom, pa stoga ju preporučujemo svakomu, a osobito onomu, koji se govorništvoim bavi.

A. L. Gančević, O. F. M.

Kuhn Dr. P. Albèrt: Moderne Kunst- und Stilfragen. Mit 77 Illustrationen. Lexikon- Oktav. Verlagsanstalt Benziger et Co. A. G. u Einsiedeln-u (Švicarska). Cijena: broš. 8 fr., a ukorič. 9'25 fr.

Ako se može kazati za prošle vijekove, da se je u njima gajila umjetnost, to se pogotovo smije reći za naše savremeno doba. Knjige, časopisi i raznovrsne publikacije bje-lodano svjedoče. Tomu se nij ču-diti, jer svakoga zanaša ono što je lijepo, plemenito i uzvišeno. Nego dok to svakoga zanaša, može lako biti i pogibeljnim sredstvom za širenje zla. Ne treba se daleko baciti, da se pri tomu o pravcajoj pogibelji uvjerimo: vlastiti nas okoliš poučaje

o kobnim posljedicama koji književne toli umjetne gototinje. Čovječanstvo je vazda bilo podijeljeno u dva tabora: dobro i zločesto, recimo, čovječanstvo. I jedna i druga strana imala je svojih privrženika. Ovdje nišanimo na prvu stranu t. j. onu, koja prednjači dobromu čovječanstvu, a gdje se ističe i jedan redovnik-benediktinac P. Kuhn, profesor klasične filologije i estetike u Einsiedeln-skome kolegiju. Pater Kuhn je našu tvrdnju opravdao sa svojim najavijim djelom, u kojem promatra umjetnost sa kršćanskog stanovišta. Kako sam naslov njegove knjige kaže, ide da otkrije lice naše savremene umjetnosti i da pokaže, kojim je smjerom krenuti kršćanskoj umjetnosti. Čitavo mu je djelo podijeljeno u šest poglavlja sa sljedećim redom: prvo: „Die Moderne“ (str. 7 — 13) ili Smjerovi opće moderne umjetnosti; drugo: „Neue Wege in der Architektur“ (13 — 32) ili Težnja arhitekture nakon napoleonskih vojni; treće: „Paysage intime, Freilichtmalerei, Impressionismus, Pointillismus, Primitivismus“ (33 — 64) ili Plastika i slikarstvo poslije god. 1815.; četvrto: „Die Geschichtsmalerei und das anekdotische Genrebild“ (64 — 70) ili Moderne slikarije religioznih i profanih zgoda ujedno s onim bajoslavnim i bojnim; peto: „Aesthetik und Stil“ (71 — 75) ili Odnosaj prave estetike naprama estetici modernoj; šesto i posljednje poglavlje: „Restauration, Renovation, Dekoration“ (75 — 90) ili Ogranci moderne umjetnosti. K ovim je poglavljima pridodana bogata literatura o umjetnosti uopće. Piščeva snažna pronicavost i lijepi ukus u umjetnosti učinilo je ovo djelo jednim od najpoučnijih i najsavremenijim putokazom za prosuđivanje umjetničkih predmeta sa zdravog i kršćanskog gledišta. Priložak pak umjetničkih slika — čime knjiga obiluje — služi na čast i dostojnu pohvalu nakladnom Benzigerovu zavodu danas najvećem svjetskom zavodu za kršćansku umjetnost. Stoga Kuhnovu knjigu „Moderne Kunst- und Stilfragen“ kao i Benzigerov umjetnički zavod stavljamo na srce svim čitaocima naše kat. Hrvatske!

A. L. Gančević, O. F. M.